

Boardletter

Gemeente Goes

Boekjaar 2023

Aan de Auditcommissie
van de gemeente Goes
Postbus 2118
4460 MC GOES

ONDERWERP:
Boardletter 2023

Geachte leden van de Auditcommissie,

Als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2023 van de gemeente Goes hebben wij de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing beoordeeld, teneinde onze controlewerkzaamheden in overeenstemming met Nederlands recht waaronder de controlestandaarden te kunnen bepalen.

De opzet, het bestaan en in voorkomende gevallen de werking van de interne beheersingsmaatregelen van de belangrijkste bedrijfsprocessen, inclusief de geautomatiseerde gegevensverwerking, in de gemeente zijn beoordeeld en getoetst, zodat we een terugkoppeling kunnen geven over de betrouwbaarheid van de interne informatievoorziening en de jaarrekening.

Onze bevindingen zijn gebaseerd op de normale werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole. Deze brief bevat daardoor niet alle onvolkomenheden in de organisatie, die bij een eventueel uitgebreid en hierop specifiek gericht onderzoek naar voren zouden kunnen komen. Zoals u zult begrijpen, is de boardletter van nature kritisch. Wij rapporteren over de eventuele leemtes of mogelijkheden ter verbetering van de financiële en administratieve processen, de administratieve organisatie daarvan en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing.

Wij geven in deze boardletter aan op welke wijze verbeteringen van de administratieve organisatie en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing kunnen worden gerealiseerd. De aanbevelingen en oplossingsrichtingen, zoals beschreven in deze boardletter bieden handvatten voor deze uitwerking.

Deze boardletter is door ons opgesteld voor uw informatie en mag niet zonder onze uitdrukkelijke toestemming geheel of gedeeltelijk aan derden ter beschikking worden gesteld.

Wij danken de gemeente Goes voor de samenwerking en zijn graag bereid tot het verstrekken van nadere toelichting.

Hoogachtend,
Baker Tilly (Netherlands) N.V.

Was getekend
drs. A.R.M. Peelen RA
Partner

Was getekend
D. Eijke MSc RA
Senior Manager

Inhoudsopgave

CONTACT

drs. A.R.M. Peelen RA
Partner
r.peelen@bakertilly.nl

D. Eijke MSc RA
Senior manager
d.eijke@bakertilly.nl

R. Buijze MSc RA
Manager
r.buijze@bakertilly.nl

KANTOORGEGEVENS
Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Stationspark 8b
4462 DZ Goes

Postbus 85
4460 AB Goes
0113 – 24 20 00

1. Bestuurlijke
samenvatting

2. Interne beheersing

3. Voorbereiding
controle

4. Actualiteiten

Bijlage 1:
Detailbevindingen

Bijlage 2:
IT-Bevindingen

1. Introductie

Doel van de boardletter

Deze boardletter bevat onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing (inclusief de IT-omgeving), die zijn gebaseerd op onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole 2023. Deze werkzaamheden zijn dan ook niet gericht op het geven van een oordeel over de interne beheersing van de organisatie als geheel.

Een goede interne beheersing maakt dat de risico's voor de organisatie beter beheersbaar zijn en de jaarrekeningcontrole effectiever en efficiënter kan plaatsvinden. Vanuit onze natuurlijke adviesfunctie willen wij bijdragen aan verbetering van de bedrijfsvoering, onder andere door het analyseren van de IT-omgeving en de bedrijfsprocessen.

Voorgaande jaren hebben wij onze bevindingen eveneens met u gedeeld. In deze boardletter geven wij u een update van onze bevindingen.

1. Bestuurlijke samenvatting

1. Bestuurlijke samenvatting

Timing van werkzaamheden: Onze bevindingen in de boardletter zijn gebaseerd op de door ons uitgevoerde interim-controle tot en met begin november 2023. Eventuele ontwikkelingen die hierna hebben plaatsgevonden zijn daarom niet meegenomen in deze boardletter.

Algemene conclusie interne beheersing: De interne beheersing van gemeente Goes is in de basis op orde. Wel geven we in deze boardletter een aantal aanbevelingen om processen verder te optimaliseren. Daarnaast rapporteren we aanbevelingen omtrent het verder ontwikkelen van de algehele beheersomgeving en verdere verbetermogelijkheden omtrent de IT-beheersing.

Interne beheersing en interne controles: We constateren dat de gemeente Goes haar processen met name beheerst door middel van interne controles achteraf. We stellen vast dat deze controles met voldoende diepgang, tijdig en op kritische wijze worden uitgevoerd. Wel adviseren we om meer (zichtbare) interne beheersmaatregelen aan te brengen in de primaire processen, om zo de hoeveelheid aan (formele) bevindingen die uit (interne) controles blijken terug te brengen.

Daarnaast constateren we dat voor de meeste controleprocessen een tweedelijnscontrole ontbreekt. Hierdoor dient de interne controleafdeling relatief veel werkzaamheden uit te voeren. We adviseren om meer tweedelijnscontroles uit te voeren. Een voorbeeld hiervan is een (tussentijdse) controle op naleving van de Europese aanbestedingswet door Inkoop.

Ontwikkeling interne beheersing: We constateren dat de gemeente Goes de boardletterpunten uit boekjaar 2022 nog niet volledig heeft opgevolgd. De gemeente heeft aangegeven dat een aantal punten nog niet volledig is opgevolgd door een beperkte personeelscapaciteit in combinatie met de aanvullende werkzaamheden in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording 2023.

De gemeente Goes heeft wel stappen gezet op het gebied van frauderisicobeheersing, door het opstellen van formele frauderisicoanalyses. Daarnaast heeft de gemeente haar interne beheersing o.a. verbeterd door het opstellen van een concept procesbeschrijving voor het inkoop- en aanbestedingsproces en het opstellen van beleid omtrent de vastlegging van de prestatie-akkoordverklaring in het financiële pakket. Ook constateren we dat er richtlijnen zijn opgesteld ter borging van een 4-ogen principe bij memoriaalboekingen en stellen we vast dat IC de naleving hiervan periodiek toetst. Tevens voert de gemeente periodieke controles uit op het 4-ogen principe binnen de inkoopstraat. Dit achten we positieve ontwikkelingen.

Tegelijkertijd constateren we, conform voorgaand boekjaar, een aantal bevindingen ten aanzien van het subsidieproces en het inkoop- en aanbestedingsproces. We hebben vernomen dat de gemeente hiervoor taskforces heeft opgericht en maatregelen hieromtrent heeft genomen. Het effect hiervan zal in de komende jaren tot uiting komen. We vragen daarbij onder andere aandacht voor de uitvoering van tussentijdse aanbestedingsanalyses, het implementeren van een subsidieregister in het primaire proces en het borgen van de volledigheid van de registratie van contracten en verplichtingen.

1. Bestuurlijke samenvatting

Rechtmatigheidsverantwoording: Vanaf 2023 dient het college van burgemeester en wethouders zelfstandig verantwoording af te leggen over de rechtmatigheid. De gemeente ligt op schema voor de verantwoording. De gemeente zal belangrijke beleidskaders 21 december 2023 vaststellen, zoals de nieuwe financiële verordening en de controleverordening. We hebben vernomen dat het normenkader 2023 begin 2024 wordt vastgesteld. Daarnaast is er een interne controleplan 2023 opgesteld en met ons afgestemd, waarin de periodieke controles van de belangrijkste financiële processen opgenomen zijn. We vragen de gemeente om bij bevindingen in het kader van de rechtmatigheid tijdig met ons te schakelen om op voorhand hierover afstemming te hebben.

IT omgeving: In het kader van onze jaarrekeningcontrole hebben we de interne beheersing rondom IT onderzocht. Wij hebben in dat kader de belangrijkste applicaties binnen de gemeente onderzocht en conclusies en aanbevelingen opgenomen in het daartoe beschikbare hoofdstuk van deze boardletter. We constateren geen significante tekortkomingen. Wel constateren we een aantal verbeterpunten.

In het kader van logische toegangsbeveiliging binnen het netwerk en de applicatie adviseren we de gemeente maatregelen te treffen op het gebied van autorisatiebeheer en periodieke review van accounts met hoge rechten. Ook adviseren we om een procedurebeschrijving omtrent wijzigingsbeheer op te stellen en testwerkzaamheden formeel vast te leggen alvorens systeemwijzigingen worden doorgevoerd.

Verder adviseren we om in het kader van IT-continuïteit aanvullende maatregelen te treffen in overleg met de GR de Bevelanden. Zo adviseren we om een jaarlijkse IT-penetratietest uit te (laten) voeren.

Vooruitblik richting jaarrekeningcontrole 2023: We hebben met de gemeente Goes goede afspraken over de planning van de jaarrekeningcontrole gemaakt. Op voorhand identificeren we een aantal aandachtsgebieden met verhoogde aandacht in onze controle. Dit betreffen met name de controle op de waardering van de grondexploitaties, de controle op de getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording en de controle op de naleving van de Wet Normering Topinkomens. Wij vragen, indien er sprake is van mutaties in de WNT-verantwoording, deze tijdig met ons te delen.

2. Interne beheersing

2. Interne beheersing

Inleiding

In dit hoofdstuk behandelen wij onze bevindingen ten aanzien van de interne beheersing.

Achtereenvolgens worden de volgende onderwerpen besproken:

- *Algemeen*
In dit onderdeel behandelen wij het doel en de reikwijdte van de jaarrekeningcontrole, evenals onze risicoanalyse.
- *Evaluatie interne beheersing*
In dit onderdeel behandelen wij de belangrijkste bevindingen ten aanzien van de IT-omgeving, de primaire processen en de gevolgen van onze bevindingen voor de controleaanpak.
- *Controleomgeving – Ontwikkeling van de (V)IC*
De controleomgeving vormt de basis voor de interne beheersing. In dit onderdeel rapporteren wij onze waarnemingen ten aanzien van de elementen van de controleomgeving, waaronder de (Verbijzonderde) Interne Controle (VIC).
- *Rechtmatigheidsverantwoording*
In dit onderdeel gaan we in op de onderdelen van de rechtmatigheidsverantwoording, die voor het eerst zal worden afgegeven door het college in boekjaar 2023.
- *Frauderisicoanalyse en beheersing frauderisico's*
In dit onderdeel beschrijven wij de belangrijkste frauderisico's, de bijbehorende beheersingsmaatregelen en onze inschatting van het restrisico, rekening houdend met de getroffen maatregelen.
- *Data-analyse*
In dit onderdeel geven wij een overzicht van de geplande data-analyses en het effect hiervan op de controle.
- *IT-omgeving*
In dit onderdeel geven wij een visuele weergave van de IT-omgeving. Daarnaast geven wij aan welke applicaties binnen onze jaarrekeningcontrole betrokken worden, in hoeverre hierop kan worden gesteund en wat de gevolgen zijn als onvoldoende op de applicatie kan worden gesteund.

2. Interne beheersing

2.1 Algemeen

Doel en reikwijdte

Het doel van onze jaarrekeningcontrole is het vormen van een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening (waaronder inbegrepen de rechtmatigheidsverantwoording) als geheel, zoals bedoeld in het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado). Vanuit de jaarrekeningcontrole beoordelen wij de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing voor zover relevant voor onze oordeelsvorming en geven wij geen zelfstandig oordeel over de kwaliteit van de administratieve organisatie en interne beheersing. De controle van de jaarrekening omvat het uitvoeren van controlewerkzaamheden, waaronder risicoanalyse, cijferanalyses, beoordeling van de administratieve procedures en het daarmee samenhangende systeem van interne beheersingsmaatregelen en gegevensgerichte controlewerkzaamheden. De samenstelling en omvang van die werkzaamheden zijn noodzakelijk voor het verkrijgen van voldoende controle-informatie ter onderbouwing van ons oordeel.

Risicoanalyse

Onze risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat wij niet alle risico's die voor de gemeente relevant zijn in onze controle meenemen. De risicoanalyse is een continue proces en stellen wij gedurende de controle indien nodig bij. De belangrijkste bij de gemeente onderkende risico's / kernpunten in de controle zijn:

- Waardering van de grondexploitaties;
- Getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording;
- Lasten zijn niet nauwkeurig verantwoord doordat de inkoopfactuur niet in overeenstemming is met de geleverde prestatie;
- Onterechte betalingen waardoor de lasten ten onrechte zijn verantwoord;
- Risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Dit risico ziet bij de gemeente Goes met name toe op de schattingsposten in de grondexploitaties Deltaweg Fase 2 en Goes-West Masterplan.

In ons verslag van bevindingen rapporteren wij naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole over bovenstaande punten. In 2023 is het risico inzake de rechtmatigheidsverantwoording toegevoegd. Daarnaast is het risico omtrent aanbestedingsrechtmatigheid niet meer van toepassing, deze verantwoordelijkheid ligt nu bij het college.

2. Interne beheersing

2.2 Evaluatie interne beheersing

Interne beheersing

Om alle financiële uitdagingen voor de gemeente in de komende tijd in goede banen te leiden worden hoge eisen aan het planning- en control instrumentarium, alsmede het interne beheersingssysteem gesteld. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording door het college stelt hogere eisen aan het interne beheersingssysteem. De aanwezigheid van een adequaat intern (financieel) beheersingssysteem is daarbij een essentiële randvoorwaarde om te kunnen bijsturen en de betrouwbaarheid van financiële informatie en verslaglegging is van groot belang om dit tijdig en goed te kunnen doen.

Basis op orde echter beheersmaatregelen nog onvoldoende (zichtbaar)

Wij constateren dat op dit moment de processen in de basis op orde zijn en dat primaire functiescheiding is ingeregeld. Daarentegen zijn op onderdelen de interne beheersingsmaatregelen in het proces nog onvoldoende verankerd danwel onvoldoende zichtbaar. In die laatste situatie kan achteraf niet vastgesteld worden of de afgesproken procedures en interne controles wel bestaan en werken. Een voorbeeld hiervan is de controle op de prestatielevering binnen het inkoopproces, waarbij niet expliciet blijkt op basis waarvan een akkoord is gegeven. De (verbijzonderde) interne controlefunctie kan in deze gevallen niet systeemgericht controleren en wij als accountant ook niet. Hierdoor is het risico op fouten en onrechtmatigheden ook hoger ten opzichte van processen met veel zichtbare interne beheersingsmaatregelen. Wij adviseren de zichtbaarheid van de interne beheersingsmaatregelen te vergroten om de gemeente in staat te stellen bestaan en werking van de beheersingsmaatregelen te monitoren. Dit stelt de gemeente in staat verder "in control" te komen. Daarnaast vermindert dit de werkdruk op de interne controle afdeling, doordat er minder gegevensgerichte testwerkzaamheden (achteraf) plaats hoeven te vinden.

Procesbeschrijvingen

De gemeente Goes beschikt momenteel over procesbeschrijvingen met betrekking tot grondaankopen, grondverkopen, het subsidieproces en het inkoop- en aanbestedingsproces. We achten het een positieve ontwikkeling dat twee belangrijke controleprocessen zijn beschreven. Tegelijkertijd vragen we aandacht voor het beschrijven van overige belangrijke controleprocessen. Het is namelijk van belang dat de gemeente beschikt over procesbeschrijvingen voor de belangrijkste controleprocessen, waaruit blijkt hoe interne beheersmaatregelen er precies uitzien. Om dit scherp in beeld te brengen is het belangrijk procesbeschrijvingen op te stellen voor de belangrijkste controleprocessen en waar deze reeds voorhanden zijn, deze te verfijnen voor de "key-controls". Deze "key-controls" worden vaak uitgevoerd door functionarissen met een controlerende of beschikkende functie. Belangrijk hierbij is om de "key-controls" zo scherp mogelijk te beschrijven aan de hand van de 6W's (wie, wat, waarom, wanneer, met welke informatie en wat wordt vastgelegd) zodat iedere betrokken functionaris weet wat er van hem of haar verwacht wordt. Daarnaast adviseren wij het college blijvend aandacht te besteden aan het up-to-date houden van deze procesbeschrijvingen.

Transformatie van controle achteraf naar beheersing vooraf

Een adequate beschrijving en toereikende inrichting en werking van de interne beheersing vormt de basis om voor de (verbijzonderde) interne controle en door ons als accountant over te gaan van een gegevensgerichte naar een organisatiegerichte controlestrategie. Hierdoor wordt het mogelijk om te steunen op de maatregelen van interne beheersing waardoor minder gegevensgerichte detailcontroles hoeven te worden uitgevoerd. Daarnaast biedt een toereikende inrichting en werking van de interne beheersing ook een goede grondslag voor de rechtmatigheidsverantwoording door het college.

2. Interne beheersing

2.3 Overzicht bevindingen interne beheersing

Deze boardletter bevat onze bevindingen die zijn gebaseerd op onze werkzaamheden in het kader van de jaarrekeningcontrole voor het jaar eindigend op 31 december 2023.

Deze werkzaamheden zijn dan ook niet gericht op het geven van een oordeel over de interne beheersing van de organisatie als geheel.

Voorgaand jaren hebben wij tijdens onze besprekingen met u diverse aanbevelingen benoemd ter verdere optimalisering van de bestaande administratieve organisatie en interne beheersing. In deze boardletter geven wij u een schriftelijke update van onze bevindingen.

In de tabel rechts is een totaal overzicht opgenomen van het totaal aantal detailbevindingen.

De kleur van het symbool geeft de status van de constatering aan.

● = opgelost in 2023

● = actie ondernomen, maar nog niet afgerond in 2023

● = geen actie ondernomen in 2023

● = nieuwe bevinding in 2023

Ontwikkeling aanbevelingen in 2023

Aanbevelingen uit voorgaande jaren	10
Waarvan opgelost in 2023	2
Aantal nieuwe aanbevelingen in 2023	0
Totaal aanbevelingen in 2023	8
Waarvan reeds acties zijn ondernomen, maar nog niet zijn afgerond	5
Waarvan nog geen acties zijn ondernomen	3

#	Proces	Bevinding	Status	Prioriteit 2023	Prioriteit 2022
1	Algehele beheersomgeving	Geen (actuele) procesbeschrijvingen	●	Laag	Laag
2	Inkopen en aanbestedingen	Onderbouwing prestatielevering	●	Gemiddeld	Gemiddeld
3	Inkopen en aanbestedingen	Geen zichtbare interne beheersing (4-ogen principe) bij start inkoop- en aanbestedingsproces	●	Laag	Laag
4	Inkopen en aanbestedingen	Contractenregister is onvolledig	●	Gemiddeld	Gemiddeld
5	Inkopen en aanbestedingen	Verplichtingenadministratie is niet aanwezig	●	Gemiddeld	Gemiddeld
6	Inkopen en aanbestedingen	Aanbestedingsproces wordt niet structureel eenduidig uitgevoerd en vastgelegd.	●	Hoog	Hoog
7	Subsidies	Rechtmatigheidsfouten in subsidieproces	●	Gemiddeld	Gemiddeld
8	Inkopen en aanbestedingen	Tussentijdse aanbestedingsanalyse	●	Gemiddeld	Gemiddeld
	Memoriaalboekingen	Ontbrekende beheersmaatregelen bij het boeken van memorialen	●	-	Gemiddeld
	Automatisering	(Technische borging) digitale factuurstraat	●	-	Gemiddeld

2. Bevindingen en aandachtspunten

2.4 Rechtmatigheidsverantwoording

Is gemeente Goes klaar voor de rechtmatigheidsverantwoording?

Met ingang van 1 januari 2023 moet gemeente Goes zelf een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening opnemen. Voorheen vormde de accountant een oordeel over de rechtmatigheid en bracht hierover verslag uit. Met ingang van boekjaar 2023 wordt het een verplichting voor het college van Burgemeester & Wethouders om een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. De van toepassing zijnde wet- en regelgeving (Besluit begroting en verantwoording en Besluit Accountantscontrole Decentrale overheden) is op dit moment in revisie / in consultatie. De verwachting is dat de deze formalisatie begin 2024 gaat plaatsvinden.

De rechtmatigheidsverantwoording ziet primair toe op de volgende aspecten:

- Begrotingscriterium
 - Begrotingsrechtmatigheid
 - Kredietrechtmatigheid
- Voorwaardencriterium
 - Aanbestedingsrechtmatigheid
 - Overige aspecten (treasury, subsidies, uitkeringen)
- M&O (Misbruik & Oneigenlijk) – gebruik criterium
 - Vaststellen dat college M&O-beleid heeft nageleefd

Op deze drie dossiers dient het college in het jaarrekeningdossier rekening te houden dat op deze aspecten er een toereikend onderbouwd oordeel beschikbaar dient te zijn inclusief het onderliggende interne controledossier. Dit dossier dient door de gemeente dusdanig aan ons als accountant gerapporteerd te worden, zodat wij dit als onafhankelijke derde zelfstandig moeten kunnen reviewen en beoordelen. De eisen die aan deze dossiers gesteld worden zijn dus hoger dan voorgaande jaren.

Op basis van onze gesprekken met de gemeente stellen we vast dat de gemeente in opzet haar (interne) controlewerkzaamheden op toereikende wijze gepland heeft om in beginsel een betrouwbare rechtmatigheidsverantwoording te waarborgen. Wel vragen we aandacht voor de beschikbare capaciteit om deze controles uit te voeren, gezien deze verplichte verantwoording leidt tot aanvullende werkzaamheden voor de organisatie.

2. Interne beheersing

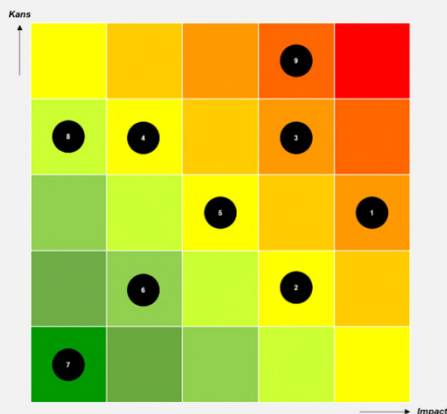
2.5 Controleomgeving – Ontwikkeling van de (V)IC

Organisatie	<p>Als voorbereiding op de interim-controle hebben wij een evaluatie gedaan van het controleproces van voorgaand jaar en zijn er tussen ons en de gemeentelijke organisatie heldere afspraken gemaakt over de verwachtingen voor het controleproces van 2023 (bijvoorbeeld ten aanzien van inkopen en aanbestedingen, mede in het kader van de rechtmatigheidsverantwoording). Tijdens de interim-controle hebben wij in een prettige en constructieve wijze samengewerkt met de gemeente. Belangrijke elementen in de samenwerking hierbij zien onder andere toe op:</p> <ul style="list-style-type: none">- proactieve afstemming van bijzonderheden en/of belangrijke aandachtsgebieden bijvoorbeeld ten aanzien van de opvolging van aanbevelingen uit de boardletter van voorgaand jaar en grondexploitaties.- inspanning om te zorgen dat alle gewenste informatie op een adequate wijze en voor aanvang van de controle aanwezig is.- bereidheid en beschikbaarheid van medewerkers om onze vragen op een adequate wijze en tijdig te beantwoorden.
Inrichting en kwaliteit VIC	<p>Een belangrijk onderdeel van de interne beheersing is de (verbijzonderde) interne controlefunctie. Deze werkt op dit moment vanuit een geformaliseerd en gestructureerd actueel controleplan. We stellen vast dat interne controles met voldoende diepgang, tijdig en op kritische wijze worden uitgevoerd. Daarnaast constateren we dat de interne controle ook nauw betrokken is bij het opstellen van interne frauderisicoanalyses. Hierdoor sluiten de IC werkzaamheden beter aan op de onderkende risico's binnen de organisatie. Op deze wijze wordt de (verbijzonderde) interne controle volwaardiger en volwassener. De frauderisicoanalyses bespreken we op de volgende pagina.</p> <p>We constateren ten aanzien van interne controles nog een aantal verdere verbetermogelijkheden. Deze zien toe op:</p> <ul style="list-style-type: none">- Het uitvoeren van een tussentijdse aanbestedingsanalyse.- Het opstellen van een intern controleplan voor de werkzaamheden omtrent SiSa regelingen.
Tweedelijscontroles	<p>Daarnaast constateren we dat voor de meeste controleprocessen een tweedelijscontrole ontbreekt. Hierdoor dient de interne controleafdeling relatief veel werkzaamheden uit te voeren. We adviseren om meer tweedelijscontroles uit te voeren. Een voorbeeld hiervan is een (tussentijdse) controle op naleving van de Europese aanbestedingswet door de afdeling inkoop.</p>
Tijdigheid VIC werkzaamheden	<p>Tot slot constateren we dat de werkzaamheden op de uit te voeren steekproeven tot op heden tijdig worden afgerond. Conform voorgaand jaar zijn strakke afspraken gemaakt met de interne controle afdeling die worden nagekomen. Gezien de rechtmatigheidsverantwoording leidt tot aanvullende werkzaamheden voor de organisatie en met name voor de interne controle afdeling, vragen we tijdig met ons te communiceren wanneer de gemeente voorziet dat eventuele deadlines niet gehaald kunnen worden.</p> <p>Tijdigheid van werkzaamheden is niet alleen van belang voor het verkrijgen van zekerheid over de beheersing van deze processen. Niet tijdige aanlevering heeft ook gevolgen voor de planning van onze jaarrekeningcontrole. We kunnen dan mogelijk geen gebruikmaken van de resultaten en zijn genooddaakt om extra werkzaamheden uit te voeren. Dit leidt tot extra kosten en extra werkdruk voor de medewerkers. Daarmee benadrukken we de urgentie voor het adequaat naleven van dit proces.</p>

2. Interne beheersing

2.6 Frauderisicoanalyse en beheersing frauderisico's

Fraude- en corruptierisico's

Frauderisicoanalyse

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en detecteren van fraude (waaronder corruptie) berust bij het college van burgemeester en wethouders. Deze verantwoordelijkheid betreft ook het onderhouden van een zodanige interne beheersing om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder dat deze afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Voor het opstellen van een frauderisicoanalyse heeft de gemeente Goes een helder en gestructureerd template gebruikt. Hierin zijn voor de belangrijkste controleprocessen inzichtelijk gemaakt:

- welke frauderisico's de gemeente onderkent;
- wat de geschatte kans en impact van deze frauderisico's is;
- wat de risicorespons van de gemeente is, idealiter afgestemd op de risicobereidheid van de gemeente zoals vastgelegd in frauderisicobeleid;
- welke interne beheersmaatregelen reeds getroffen zijn om onderkende frauderisico's te mitigeren;
- welke eventuele restrisico's/leemtes in de interne beheersing resteren en hoe de gemeente deze ondervangt (bijvoorbeeld via interne controles).

De kans- en impactweging van frauderisico's is via een risicomatrix weergegeven om op basis daarvan prioriteiten te stellen in de wijze waarop met risico's wordt omgegaan. De opzet van de risicomatrix is conform de afbeelding hiernaast.

Voor de duidelijkheid benoemen we dat er een relatie is tussen fraude en misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). M&O is namelijk een vorm van fraude waarbij de nadruk ligt op handelingen van derden in relatie tot het verkrijgen van overheidsbijdragen dan wel het betalen van heffingen. Wij constateren dat de gemeente Goes bij het opstellen van de frauderisicoanalyses ook expliciet aandacht heeft besteed aan M&O-risico's, conform de 'Kadernota Voorkomen en Bestrijden Misbruik en Oneigenlijk gebruik 2023'.

Tot slot merken wij op dat het uitvoeren van een frauderisicoanalyse en het treffen van interne beheersmaatregelen, onderdeel vormen van het bredere 'frauderisicomangement'. Frauderisicomangement omvat namelijk ook het opstellen van frauderisicobeleid (waar M&O-beleid al dan niet onderdeel van kan vormen), het opstellen van een frauderesponsplan voor situaties dat een vermoeden van fraude bestaat en het periodiek intern evalueren in hoeverre frauderisicomangement voldoende is ingericht en toereikend werkt binnen de organisatie. Wij adviseren de gemeente een frauderesponsplan op te stellen, in het verlengde van de reeds opgestelde frauderisicoanalyses. Onder andere middels interne controles toetst de gemeente periodiek de inrichting en de werking van het frauderisicomangement binnen de organisatie.

2. Interne beheersing

2.6 Frauderisicoanalyse en beheersing frauderisico's

Fraude- en corruptierisico's

Frauderisicoanalyse (vervolg)

Op basis van onze uitgevoerde interim-controle stellen wij vast dat er binnen de gemeente aandacht is voor frauderisico's en de preventie daarvan. Daarnaast constateren we dat de gemeente een formele frauderisicoanalyse heeft opgesteld, waarin ook aandacht is voor risico's omtrent Misbruik en Oneigenlijk gebruik (M&O). We concluderen dat de gemeente daarmee concrete stappen onderneemt om frauderisico's in kaart te brengen en op deze risico's in te spelen. Mede hierdoor is het college beter in staat om vanaf huidig jaar te rapporteren over misbruik en oneigenlijk gebruik als onderdeel van de rechtmatigheidsverantwoording.

Onze frauderisicoanalyse

Op basis van de bedrijfsverkenning en de interim-controle onderkennen wij het volgende frauderisico bij onze jaarrekeningcontrole:

- Risico dat het management van de gemeente de procesafspraken doorbreekt, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Wij zien dit risico op voorhand bij de schattingsposten in de grondexploitaties Deltaweg Fase 2 en Goes-West Masterplan.

De passages die wij voornemens zijn op te nemen in de controleverklaring stemmen wij tijdig met de gemeente af en zullen wij bij de bespreking van het accountantsverslag met u doornemen.

2. Interne beheersing

2.7 Data-analyse

Gebruik van data-analyse in de controle

Om te komen tot een efficiënte en effectieve controle maken wij gebruik van data-analyse.

Onderstaand hebben wij een overzicht opgenomen van de geplande data-analyses. Afhankelijk van de bevindingen naar aanleiding van de data-analyses, voeren wij waar nodig aanvullende (gegevensgerichte) werkzaamheden uit.

Analyse	Effect op de controle
Controle memoriaalboekingen	Door het analyseren van de auditfile, krijgen wij snel en diepgaand inzicht in de financiële transacties binnen de organisatie.
Bankanalyse uitgaande betalingen	Door het analyseren van de CAMT.053 en SEPA bestanden, krijgen wij snel en diepgaand inzicht in alle uitgaande betalingen die zijn verricht vanuit de betaalomgeving van de bankapplicatie.
Analyse werkstroom inkoopfacturen	Door het verkrijgen van de juiste extractie uit Key2Financiën krijgen wij een inzicht in de workflow van inkoopfacturen en kunnen wij analyseren of verantwoorde inkoopfacturen in functiescheiding tot stand zijn gekomen gedurende het jaar.
Analyse werkstroom crediteurenstamgegevens	Door het verkrijgen van de juiste extractie uit Key2Financiën krijgen wij een inzicht in de workflow van de crediteurenstamgegevens (specifiek gericht op de bankrekeningnummers) en kunnen wij beoordelen of de doorgevoerde mutaties in crediteurenstamgegevens in functiescheiding tot stand zijn gekomen.

2. Interne beheersing

2.8 Detailbevindingen IT-beheersing - Samenvatting

De tabellen op deze pagina geven een overzicht van onze bevindingen ten aanzien van de processen en de IT aandachtsgebieden binnen de organisatie.

De mate van risico die de organisatie loopt bij constatering verschilt per IT aandachtsgebied. Een inschatting van de impact op de controle en op de organisatie vindt u in de afbeelding rechts.

De kleur van de het symbool geeft de status van de constatering aan.

- Benodigd, verbetering op (korte) termijn
- Adviespunt, verdere aanscherping mogelijk
- Op dit moment voldoende

Onderstaande symbolen geven de status van onze bevindingen ten aanzien van de overige processen aan.

- Opgelost
- Actie ondernomen, maar nog niet afgerond
- Geen actie ondernomen
- Niet oplosbaar door omvang organisatie
- Nieuwe bevinding

Belangrijkste bevindingen IT beheersing

Omgeving	Toegangs-beveiliging	Wijzigings-beheer	Continuïteit	Proces
Netwerk	●	n.v.t.	●	
Key2Financiën	●	●	●	Financieel

Belangrijkste bevindingen en aanbevelingen interne beheersing

#	Proces	Bevinding	Jaar van Constateren	Status	Kans	Impact
1	Financieel	Hoge rechten bij 2 medewerkers die direct betrokken zijn bij het primaire (financiële) proces van de applicatie.	2022	☐	Middel	Middel
2	Financieel	Wijzigingsbeheer: er worden testen uitgevoerd maar de controleerbare vastlegging ontbreekt. Daardoor voeren wij extra werkzaamheden uit op betrouwbaarheid lijstwerk.	2022	☐	Laag	Middel
3						
4						
5						
6						